

BENLİK SAYGISI VE DİN

(Üniversiteli Gençlerde Öz Saygı ve Din
Üzerine Ampirik Bir Araştırma)

2. Baskı

Doç. Dr. Nurten KIMTER

AKADEMİSYEN
KİTABEVİ

AKADEMİSYEN
KITABEVI

© Copyright 2018

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN **Yayın Koordinatörü**

978-605-2396-96-4 Yasin DİLMEN

Kitap Adı **Sayfa ve Kapak Tasarımı**

Benlik Saygısı ve Din Kerem ACAR

Yazar **Yayıncı Sertifika No:** 25465

Doç. Dr. Nurten KIMTER

Baskı ve Cilt

Bizim Dijital Matbaacılık

ANKARA/2018

DOI

10.37609/akya.1506

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

Doç. Dr. Nurten KİMTER

Çanakkkale Ezine doğumludur.1995 yılında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden dönem birincisi olarak mezun oldu.1998 yılında Din Psikolojisi bilim dalında "Dini İnanç, İbadet ve Dua'nın Umutsuzlukla İlişkisi" konulu teziyle yüksek lisansını, 2008 yılında da "Benlik Saygısı ve Dindarlık İlişkisi" konulu teziyle de Doktorasını tamamladı.

1995-2012 yılları arasında Milli Eğitim Bakanlığına bağlı çeşitli ilköğretim ve orta öğretim okullarında öğretmenlik ve idarecilik yaptı. 2012 yılında ÇOMÜ Eğitim Fakültesi İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü'ne Yrd. Doç. Dr. olarak atandı. 2017 yılında Doçent ünvanını almaya hak kazandı. Halen ÇOMÜ İlahiyat Fakültesi'nde aynı bölümdeki görevine devam etmekte olan Nurten KİMTER'in alanıyla ilgili değişik kitap, kitap bölümü, ulusal ve uluslararası kongrelerde sunulmuş pek çok bildiri ve hakemli dergilerde yayınlanmış makaleleri bulunmaktadır.

Bu çalışmamı; başta Din Psikolojisi alanına ilgi duymamda son derece büyük etkisi olan Prof. Dr. Öznur ÖZDOĞAN Hocam'a ve bu alanda yetişmemde büyük emeği ve katkısı olan Prof. Dr. Hayati HÖKLEKÇİ Hocam'a olmak üzere, bir eğitimci ve akademisyen olarak yetişmemde emeği ve katkısı olan tüm HOCALARIM'a en derin saygılarımla ithaf ediyorum.....

ÖNSÖZ

İnsanın kendisini gerçekçi bir şekilde görerek değerlendirmesini, kendisini olduğu gibi kabullenmesini ve kendisine sevgi, saygı duymak suretiyle kendi özüne güvenebilmesini sağlayan olumlu bir ruh hali olarak benlik saygısı, ruhsal anlamda sağlık ve mutluluğun bir anahtarı ve başarılı olmanın ön koşuludur.

Dünyayı anlama ve kendini o dünyada bir yere yerleştirme modeli olarak din, ortaya koyduğu inanç ve değerlerle ve insana yönelik mesajlarıyla, insana gerçek değerini vermek, insanın hayatına anlam kazandırmak, insana umut, teselli ve güven vermek, ruhsal yapısındaki aşırılıkları dengelemek, iradesini güçlendirmek, zorluklara karşı dayanma gücünü arttırmak, kendisi ve etrafındakilerle barış içerisinde uyumlu bir şekilde yaşamasını sağlamak suretiyle insanın kendisini gerçekçi bir şekilde görüp değerlendirmesine ve kabul etmesine imkân hazırlayarak ve kendisine sevgi, saygı ve güven duygusu kazandırarak benlik bilincini ve benlik saygısını geliştirici ve koruyucu bir fonksiyon icra etmektedir.

Günümüzde değişen toplum şartlarına rağmen, dinin doğrudan ya da dolaylı bir şekilde etkisini insan hayatının bütününde görmek mümkündür. Özellikle ergenlik döneminde insan ruhu dini inanç ve uygulamalarla çok yönlü ve yakın bir ilişki içerisinde. Genç insanın, hayatının anlamını, evrendeki yeri ve rolünü belirlemesi, kimliğini tanımlaması v.b gibi pek çok duygusal ve sosyal arzusunu tatmin etme ihtiyacı, onu din için güdelemektedir.

Diğer taraftan gençlik çağı son derece çalkantılı ve sorunlu bir çağdır. Bu dönem hayatın en önemli evrelerinden birisi olup çocuklukla yetişkinlik arasında yer alan bedensel, psikolojik, sosyal ve kültürel gelişmelerin çok yönlü olduğu bir dönemdir. Bu dönemde genç, heyecanlı, atak, hevesli, sabırsız ve düzensizliklere karşıdır. Dolayısıyla bu duygu ve düşünceler gençlerin benlik saygılarına ve kişilik yapılarına önemli ölçüde etki etmektedir.

Din ile benlik saygısı arasında bir ilişkinin olup olmadığı, varsa bu ilişkinin ne tür bir ilişki olduğu genellikle batıda Din Psikolojisi alanında değişik örneklem grupları üzerinde gerçekleştirilen pek çok alan araştırmasının konusunu teşkil etmektedir. Söz konusu mesele son on yıldır ülkemizde yapılan bir takım araştırmalara da konu olmuştur.

Bu bağlamda araştırmamızda, üniversiteli gençlerin benlik saygıları ile dinin yaşanma biçimleri olan dindarlık düzeyleri arasında nasıl bir ilişki olduğunun araştırılması temel problem olarak kabul edilmiş ve böylece din psikolojisi literatürüne küçük de olsa bir katkıda bulunulması hedeflenmiştir.

Bu nedenle öncelikle insanın varlık yapısı, benlik ve benlik saygısıyla yakından ilişkili olan kavramların tanımı, benlik saygısının insan psikolojisi açısından önemi, ruh sağlığı ile ilişkisi, dini inanç, ibadet ve duanın ve dinsel yaşantı biçimlerinin benlik saygısı üzerindeki etkilerinden hareket edilerek konu ile ilgili gerek batıda ve gerekse ülkemizde yapılan ampirik araştırma sonuçlarına da yer verilerek din ile benlik saygısı arasındaki ilişkinin mahiyetini hem teorik hem de ampirik çerçevede ortaya koyabilmek bu çalışmanın muhtevasını oluşturmaktadır.

Diğer akademik birimlerde görev yapanlar, özellikle psikologlar, psikiyatrlar vs. dinin haricindeki diğer faktörlerin ruh sağlığı ile de yakından ilişkili bir kavram olan benlik saygısı ile ilişkilerini değişik açılardan ve çok yönlü olarak ele almaktadırlar. Gerçekte insanın ruh sağlığına etki eden faktörlerden söz edilirken psiko-ruhsal sebeplerden bahsediliyorsa, insanın bireysel ve toplumsal hayatını düzenlemede ve psiko-sosyal uyumunda son derece önemli bir yer tutan, dinî inançlar, dinî ibadet ve uygulamaların ve dinsel yaşantı biçimlerinin de bu noktada ihmal edilmemesi gerekmektedir. Dolayısıyla modern insanın psikolojik durumları araştırılırken başka değişkenlerle birlikte dine de temel değişkenlerden birisi olarak yer verilmesi, dinin benlik saygısı üzerindeki dolayısıyla da ruh sağlığı üzerindeki etkisini anlamayı kolaylaştıracaktır.

Araştırmamız, üç ana bölüm halinde planlanmıştır. Birinci bölümde insanın varlık yapısı, benlik ve benlik saygısı ile ilintili olan kavramların tanımı, benlik saygısının gerçekte ne olduğu ne olmadığı ifade edilmiş ve ruh sağlığı ile ilişkisi ele alınarak dinin, dindarlığın ne anlama geldiği ve din ile benlik saygısı arasındaki ilişki üzerinde durulmuş, ergenlik dönemi ile sınırlı olarak kavramsal analiz çerçevesinde bir takım değerlendirmelerde bulunulmuştur. Araştırmanın ikinci bölümünde araştırma konusu genel hatları ile tanıtılmış, araştırmanın amacı ve önemi, hipotezleri, metodu, varsayımları, sınırlılıkları vs. hakkında bilgi verilmiştir. Üçüncü bölümde ise, bilgi toplama araçları ile elde edilen bilgiler, istatistikî olarak analiz edilmiş ve araştırma sonucunda elde edilen bulgular gerek batıda gerekse ülkemizde yapılan araştırma sonuçlarına da yer verilerek değerlendirilmiştir.

Her bilimsel çalışma hazırlanırken bir takım güçlüklerin yaşanması kaçınılmazdır. Pek çok olumsuz koşula rağmen uzun ve yorucu bir sürecin ürünü olarak ortaya koyduğumuz bu mütevazı çalışmamız esnasında bizler de bir takım güçlükler ve sıkıntılarla karşılaştık. Özellikle anketin uygulanması safhasında “din” konusunun ülkemizde üniversite gençleri arasında da halen mahremiyetini koruyan hassan bir konu olduğunu bir kez daha gözlemlemiş olduk. Zira kendilerine anket formlarını cevaplamaları için verdiğimiz bazı gençler, anket formunu cevaplamak istemediklerini, böyle bir konuda araştırmanın gereksiz olduğunu belirtmişlerdir. Diğer taraftan bu tür bir ankete ilk defa katıldıklarımı ve son derece faydalı bulduklarını belirterek anket sorularını içtenlikle cevaplayan gençlerin varlığı da bizleri son derece mutlu etmiştir.

Bu çalışma esnasında öncelikle bilgi ve tecrübelerinden, verdiği destek ve tavsiyelerinden son derece istifade ettiğim değerli Hocam Prof. Dr. Hayati HÖKÖLEKLİ' ye teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim. Yoğun çalışmaları esnasında gerek kaynak temini gerekse çalışmanın bilgisayar ve istatistikî işlemleri gerektiren konularında zamanlarını ayırmaktan kaçınmayan Prof. Dr. Veysel UYSAL'a teşekkürlerimi ifade etmekten mutluluk duyarım. Anketin uygulanması esnasında yardımlarını esirgemeyen Çanak-kale Onsekiz Mart Üniversitesi'ndeki ve Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ndeki öğretim üyelerine ve tüm öğrenci arkadaşlara ayrıca çalışmamın her aşamasında maddi ve manevi desteğini her zaman yanımda hissettiğim aileme ve özellikle anneme sonsuz teşekkürler.....

Nurten KIMTER

İÇİNDEKİLER

Önsöz v

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE	1
I. KONU İLE İLGİLİ BAZI TEMEL KAVRAMLARIN TANIMLANMASI	1
A. İnsanın Varlık Yapısı	1
B. Kişilik Nedir?	3
C. Kimlik Nedir?	11
D. Karakter Nedir?	15
E. Mizaç Nedir?	18
F. Benlik Nedir?	19
II. BENLİK SAYGISI	30
A. Benlik Saygısı Tanımı	30
B. Benlik Saygısı İle İlişkili Bazı Kavramlar	39
1. Benlik Saygısı-Aşağılık Duygusu, Mütevazilik ilişkisi	39
2. Benlik Saygısı-Kibir (Büyükleme-Üstünlük Taslama) İlişkisi	41
3. Benlik Saygısı-Narsisizm İlişkisi	43
C. Benlik Saygısı İhtiyacı	46
D. Benlik Saygısının Önemi	49
E. Benlik Saygısına Etki Eden Faktörler	51
1. Aile ve Anne Baba Tutumlarının Benlik Saygısına Etkisi	51
2. Aile Dışındaki Sosyal Çevrenin Benlik Saygısına Etkisi	63
3. Fiziksel Görünüm ve Sağlık Durumunun Benlik Saygısına Etkisi	66
4. Anne-Babanın Ölmüş Ya da Boşanmış Olmasının Benlik Saygısına Etkisi	67
5. Gerçek Benlik ile İdeal Benlik Arasındaki Farkın Benlik Saygısına Etkisi	69
6. Boş Zaman Aktivitelerinin Benlik Saygısına Etkisi	70
7. Zeka ve Okul Başarısının Benlik Saygısına Etkisi	70
8. Sosyo-Ekonomik Düzeyin Benlik Saygısına Etkisi	72
9. Cinsiyetin Benlik Saygısına Etkisi	74
10. Anne-Babanın Eğitim Durumu ve Meslekî Statüsünün Benlik Saygısına Etkisi	78
11. Ailedeki Doğum Sırası ve Kardeş Sayısının Benlik Saygısına Etkisi	80
12. Toplumsal ve Kültürel Etkenlerin Benlik Saygısına Etkisi	80
13. Benlik Saygısına Etki Eden Diğer Faktörler	81
F. Yüksek Benlik Saygısına Sahip Kişilerin Tipik özellikleri	82
G. Düşük Benlik Saygısına Sahip Kişiliklerin Tipik Özellikleri	85
H. Düşük Benlik Saygısının Etki ve Sonuçları (Benlik Saygısı ve Ruh Sağlığı)	90

III. DİN VE BENLİK SAYGISI	96
A. Din	96
1. Dinin Tanımı	96
2. Dinin Boyutları	97
3. Dindarlık	96
B. Din ve Benlik Saygısı	103
1. Dini İnanç ve Benlik Saygısı	103
2. Dua, İbadet ve Benlik Saygısı	113
IV. ERGENLİKTE DİN VE BENLİK SAYGISI	123
A. Gençlik Çağı ve Özellikler	123
B. Gençlik Çağında Benlik Gelişimi ve Benlik Saygısı	126
C. Gençlik Çağında Dini Gelişim	132

İKİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMA VE YÖNTEM	137
I. ARAŞTIRMA	137
A. Araştırmmanın Konusu ve Önemi	137
B. Araştırmada Temel Bakış Açısı ve Problemler	140
C. Araştırmmanın Hipotezleri.....	144
1. Dindarlık Boyutları (inanç, ibadet, etki), Öznel Dindarlık Algısı ve Sosyo-Demografik Değişkenler	144
2. Benlik Saygısı ve Sosyo-Demografik Değişkenler	145
3. Dindarlık Boyutları , (inanç, ibadet, etki , Öznel Dindarlık Algısı ve Benlik Saygısı	145
D. Araştırmmanın Varsayımları (Assumption)	146
E. Araştırmmanın Sınırlılıkları	146
1. Seçilen örneklemeden Kaynaklanan Sınırlılıklar	146
2. Kullanılan Değişkenlerden ve Ölçeklerden Kaynaklanan Sınırlılıklar	146
3. Araştırmmanın Boylamsal Değil Kesitsel Olmasından Kaynaklanan Sınırlılıklar	147
II. YÖNTEM	147
A. Araştırmmanın Modeli	148
B. Araştırmmanın Evreni ve Örnekleme	149
C. Araştırmaya Katılanlar ve Nitelikleri	149
D. Araştırmada Kullanılan Bilgi Toplama ve Ölçme Araçları	153
1. Kişisel Bilgi Formu	153
2. Dindarlık Ölçeği	154
3. Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği	155
E. Puanlama Sistemi	156

F. Verilerin Toplanması	157
G. Verilerin Analizi	158

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA BULGULARI, TARTIŞMA VE YORUM	161
I. BULGULAR	161
A. Ölçekle İlgili Bulgular	161
B. Dindarlıkla İlgili Bulgular.....	164
1. Öğrencilerin Dindarlık Boyutları ve Öznel Dindarlık Algılarına İlişkin Bulgular	164
2. Dindarlık Boyutları (inanç, ibadet, etki) ve Sosyo-Demografik Değişkenler	165
3. Öznel Dindarlık Algısı ve Sosyo-Demografik Değişkenler	173
4. Sosyo-Demografik Değişkenler İle Dindarlık (İlişkisel Durum)	177
C. Benlik Saygısı İle İlgili Bulgular	179
1. Öğrencilerin Benlik Saygısı Düzeyleri İle İlgili Bulgular	179
2. Benlik Saygısı ve Sosyo-Demografik Değişkenlerle İlgili Bulgular	179
3. Sosyo-Demografik Değişkenler İle Benlik Saygısı (İlişkisel Durum)	182
D. Dindarlık ve Benlik Saygısı İle İlgili Bulgular (İlişkisel Durum)	183
II TARTIŞMA VE YORUM	184
A. Dindarlıkla İlgili Bulguların Değerlendirilmesi	185
B. Benlik Saygısı İle İlgili Bulguların Değerlendirilmesi	198
C. Dindarlık İle Benlik Saygısı Arasındaki İlişkiyle İlgili Bulguların Değerlendirilmesi	206
III. SONUÇ VE ÖNERİLERO	210
A. Sonuçlar	210
B. Öneriler	218
BİBLİYOGRAFYA	221
EKLER	239
EK-I TABLOLAR	239
EK-II ANKET FORMU	241

BİBLİYOGRAFYA

- AÇIKEL, Yusuf, "[Nefsini Bilen Rab'bini Bilir], Hadis mi? Kelam-ı Kibar mı?" S. D. Ü. İ. F. D., sy. 5, Isparta, 1998.
- ADLER, Alfred, İnsan Doğasını Anlamak, Çev. Deniz Başkaya, 2. bs., İlya Yay., İzmir, 2003.
- _____, Yaşamın Anlam ve Amacı, Çev. Kamuran Şipal, 4bs., Say Yay., İstanbul, 1998.
- _____, Çocuk Eğitimi, Çev. Kamuran Şipal, 2. bs., Cem Yayınevi, İstanbul, 2000.
- A. EMMONS, Robert, F. Palouzion, Raymond, Din Psikolojisi, Çev. Ali Ayten, M. Ü. İ. F. D., sy. 21, İstanbul, 2005.
- AKDOĞAN, A., Sosyal Değişme ve Din Rağbet yay., İstanbul 2004.
- _____, Geleneksel toplumdaki Modern Topluma Geçişte Dini Hayat, Rağbet Yay., İstanbul 2002.
- AKIN, T., Baykara, A., Miral, S. ve Özakbaş, S., "Gençlerde Beden İmgesi ve Benlik Saygısı İlişkisi", 1992 Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi Günleri Kongre Kitabı (içinde) Saray Tıp Kitapevleri, İzmir, 1992, ss. 418-424.
- AKKOYUN, F. ve Erseven H., "İdeal Benliğin Değerlendirilmesi", Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, A. Ü. E. B. F. Yay., 18, 1-2, 1985.
- ALKIN, Tunç, Baykara A., "Hasta ve Sağlıklı Ergenlerde Benlik Saygısı". D. E. Ü. Tıp Fakültesi Dergisi, C. 6, sy 1, 1992, ss. 14-20.
- _____, "Benlik Saygısı ve Ana Baba Tutumları", D. E. Ü. Tıp Fakültesi Dergisi, C. IV, sy. 2, İzmir, 1992, ss. 56-64.
- ALLPORT, Gordon W., Personality: A Psychological Interpretation, London, 1956.
- _____, Birey ve Dini, B. Sambur, Elis Yay., Ankara, 2004.
- ALTINIŞIK, Remzi ve Diğerleri, Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri, SPSS Uygulamalı, 3bs., Sakarya Kitabevi, Sakarya, 2004.
- ALTINTAŞ, E., Öğretmen Yetiştiren Fakülte Öğrencilerinin Benlik ve Mesleki Benlik Kavramları Arasındaki Bağdaşım Düzeylerini Etkileyen Bazı Faktörler, (Yayımlanmamış Doktora Tezi) Hacettepe Üniversitesi, Ankara 1989.
- ANSBACHER, H. L., "The Significance of Alfred Adler for the Concept of Narcissism", The American Journal of Psychiatry, 142(2), 1984.
- ARGYLE, Michael, "Din Psikolojisi Alanındaki Yeni Gelişmeler" Çev. T. Küçükcan, Dini Araştırmalar II (4), 1999, ss. 195-208.
- _____, Psychology and Religion, An Introduction, Routledge, London and New York, 2000.
- _____, Beit, Hallahmi B., The Social Psychology of Religion, Routledge, & Kegan Paul, London & Boston, 1975.
- ARMANER, Neda, Din Psikolojisine Giriş I, Ayyıldız Matbaası, Ankara, 1980
- ARSLAN, M. Türk Popüler Dindarlığı, Dem yay., İstanbul, 2004.
- ARSLANTÜRK, Zeki, Sosyal Bilimciler İçin Araştırma Metot ve Teknikleri, 2bs., M. Ü. İ. F. V., Yay., İstanbul, 1995.

- ATALAY, Orhan, "İkbal ve Kur'anî Düşünüş Biçimi", EKEV Akademi Dergisi, C. 2, sy. 2, Ankara, 2000.
- ATKINSON, L., Atkinson, Richard C., Hilgard, Ernest R., Psikolojiye Giriş II, Çev. Kemal Atakay ve Arkd., Sosyal Yay., İstanbul, 1995.
- ATKINSON, Rita L., Atkinson, Richard C., Smith, Edward E., Bem, Darly J., Hoeksema-Nolen, Susan, Psikolojiye Giriş (Hilgard's Introduction to Psychology), Çev. Yavuz Alagon, 12. bs., Arkadaş yay., Ankara, 1999.
- AY, Mahmut, "Bireyselliğin Teolojik Temellerinden Biri Olarak İman", Dini araştırmalar Dergisi, C. 5, sy. 15, Ankara, 2003.
- AYBEY, Salih, "Din Eğitim ve Öğretiminde Karakterin Rolü", Diyanet Dergisi, sy. 181, Ocak-2006.
- AYDIN, A. R., Dini İnkârın Psiko Sosyal Nedenleri (Yayınlanmamış Doktora Tezi), O. M. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1995.
- AYTEN, Ali "Kendini Gerçekleştirme ve Dindarlık: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma" M. Ü. İ. F. D., 29 (2005/2), ss. 185-204.
- AUSUBEL, David, Theory and Problems of Child Development, Grune and Stratton, New York, 1958.
- BACANLI, Feride, "Psikolojik Danışman Adaylarının Benlik ve Mesleki Benlik Kavramları Arasındaki Bağdaşımın İncelenmesi: Uzunlamasına Bir Araştırma", Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi, C. 5, sy. 2, 2005.
- BACANLI, Hasan, Sosyal ilişkilerde Benlik, Kendini Ayarlamının Psikolojisi, M. E. B., İstanbul, 1997.
- BAGLEY, C & Mallick, K., "Self-Esteem and Religiosity: Comparison of 13 to 15 Year Old Students in Catholic And Public Junior High Schools" Canadian Journal of Education / Revue Canadienne de l'éducation, 22(1), 1997, pp. 89-92.
- BAĞYİĞİT, M., Üniversite Gençliğinin Dinî İnanç, Tutum ve Davranışları Üzerine Bir Araştırma (Yayınlanmamış Doktora Tezi), U, Ü Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa, 1989.
- BAHADIR, Abdülkerim, "Ergen Kişiliği Bağlamında Din-Kişilik İlişkisi", S.Ü.İ.F.D., 14, Konya, 2002.
- _____, "Ergenlik Döneminde Dini Şüphe ve Tereddütler", Gençlik Din ve Değerler Psikolojisi (içinde), Ed. H. Hökelekli, Ankara Okulu Yay. Ankara, 2002, ss. 255-307.
- BAKER, H. S, Baker, M. N., "Heinz Kohut's Self Psychology: An Overview", The American Journal of Psychiatry, 144(1) 1987, PP. 1-9.
- BALDWIN, M. W., Keelan, J. R, "Interpersonal Expectations As A Function of Self-Esteem and Sex", Journal of Social And Personal Relationships, 16(6), 1999, pp. 822-833.
- BALL, J. Armistead, L. & Austin, B., "The Relationship Between Religiosity And Adjustment Among African American, Female Urban Adolescents", Journal of Adolescence, 26 (4), pp. 431-446.

- BARNES, M. E., and Farrier, C. S., "A Longitudinal Study of The Self Concept of Low income Youth" *Adolescence*, XX, 77, 1985, pp. 199-205.
- BAŞ, TÜRKER, Anket, Seçkin Yay., Ankara, 2001.
- BAŞKURT, İ., Federal Almanya'da Din Eğitimi, İFAV Yay., İstanbul, 1995.
- BAUER, B., Hill S., *Essentials of Mental Health Care*, W. B Saunders Comp., Philadelphia, 1986.
- BAYMUR, Feriha, Genel Psikoloji, 7. bs., İnkılâp Kitabevi, İstanbul, 1995.
- BENSON Peter L., Spilka, Bernard P., "Good Images as A Function of Self – Esteem and Locus of Control", in *Current Perspectives, in the Psychology of Religion*, Ed. Newton Malanyy, William B. Eermans Publishing Company, U. S. A., 1997.
- BERGİN, A. E. "Religiosity and Mental Health: A Critical Reevaluation and Meta-analysis Professional Psychology", *Research and Practice* 14 (2), ss. 170-184.
- BİLGİN, Beyza, İslam ve Çocuk, 4. bs., D. İ. B. Yay., Ankara, 2000.
- BLACHÈRE, Regis, " Nefs Kelimesinin Kur'anda Kullanışı Hakkında Bazı notlar", *Benliğin İnşası (içinde)*, Der. Sadık Kılıç, İnsan Yay., İstanbul, 2000.
- BOZDAĞ, Muhammet, Sonsuzluk Yolculuğu, Nesil yay., İstanbul, 2005.
- BREWER, Kenneth G., *Differing Death Scenarios, Self-Esteem and Death Anxiety*, Unpublished Master Dissertation, East Tennessee State University, 2002.
- BRISSETT, D., "Toward A Clarification of Self-Esteem", *Psychiatry*, Vol. 35, 1972, pp. 225-263.
- BROWN, G., " Adrews B., Harris, T., "Social Support, Self – Esteem and Depression", *Psychological Medicine*, 16, 1986, pp. 813-831.
- _____, Harris, T., " Establising Causel Links: The Bedford College Studies of Depression", *Life Events And Psychiatric Disorders*, Ed. H., Katsching, Cambridge Universty Press, 1986.
- _____, v. d, *Social Origins of Depression*, Cambridge University Press, Cambridge, 1989.
- BRUNO, FRANK J. Psikoloji Tarihinde Giriş, Çev. Gül Sevdiren, Kibele Yayınevi, İstanbul, 1996.
- BRYAN, J., Tiggemann, M., "The Effect of Weight-Loss Dieting on Cognitive Performance and psychological Well-Begining in Overweight Women", *Appetite* Apr 2001, 36, pp. 147-156.
- BUDAK, Selçuk, Psikoloji Sözlüğü, Bilim ve Sanat Yay., Ankara, 2000.
- BULUT, Sencer, "Introduction of A Whole School Pastorel Care Approach: Circle Time", *H. Ü. E. F Dergisi*, sy., 27, 2004, ss. 50-58.
- BUSCAGLIA, Leo, Kişilik, Tümüyle İnsan Olabilme Sanatı, çev. Nejat Ebcioğlu, 4. bs., İnkılâp Kitabevi, İstanbul, 1987.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Şener, *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El-Kitabı*, 2. bs., Pegem A Yay., Ankara, 2002.
- CANAT, S., Ergenlik Dönemi ve Bireyleşme Sorunu, XXI. Ulusal Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Kongresi Bilimsel Çalışmaları, Ç. Ü., Tıp Fakültesi, Adana-Mersin, 7-13 Ekim 1985.

- CAMPAGNA, Karnmie Kae; *The Impact of Religion on Female Self-Esteem*, Unpublished Master Dissertation, The University of Teksas, Arlington, 1994.
- CAMPBELL, Jennifer, D. And Fairey, Patricia J., "Effects of Self-Esteem, Hypothesis Explanations, and Verbalization of Expectancies on Future Performance», *Journal of Personality and Social Psychology*, Volume. 48, Number. 5, Published Monthly by the American Psychological Association, 1985, pp. 1097-1111.
- CAST, D. Alicia, Burke, J. Peter, *A Theory of Self-Esteem*", *Social Forces*, Vol. 80, 2002.
- CENGİL, Muammer, "Depresyonu Önlemede Dini İnançın Koruyucu Rolü", *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi III*, sy. 2, 2003, ss. 129-152.
- CERAL, S., Dağ, İ., "Ergenlerde Algılanan Anne-Baba Tutumlarına Bağlı Benlik Saygısı Depresiflik ve Genel Psikolojik Belirti Düzeyi Farklılıkları", *Psikiyatri- Psikoloji Psikofarmakoloji (3P) Dergisi*, 13(4), 2005, ss. 233-241.
- CHRZANOWSKI, G., "The Genesis and Nature of Self-Esteem" *American Journal of Psychotherapy*, Vol. 35, No. 1, 1981, pp. 38-46.
- CİMİLLİ, C., *Kültür ve Depresyon, Türkiye'den Bir Bakış*, Haz. Kemal Sayar, *Kültür ve Ruh Sağlığı, Küreselleşme Koşullarında Kültürel Psikiyatri (içinde)*, MetisYay., İstanbul, 2003.
- C. K. S. V., Aaron and Watkins, David, *Coping With Stress in Hong Kong and University of Sydney Australia*, Vol. 40, 1997.
- COHEN, Arthur, "Some Implications of Self-Esteem for Social Influence", Gordon C. & J. Gergen, *The Self In Social Interaction, Volume I, Classic and Contemporary Perspectives*, New York: John Wiley and Sons, Inc., 1968.
- COHEN, P., Brook, J., "Family Factors Related to the Persistence of Psychopathology in Childhood and Adolescence", *Psychiatry*, 50, 1987, pp. 332-345.
- COMMERFORD, M. C. and Reznikoff, "Relationship of Religion and Perceived Social Support to Self-Esteem and Depression in Nursing Home Residents", *The Journal of Psychology*, 1996, 130 (1), pp. 35-50.
- COŞAN, Esat, "İslam'da Nefis Terbiyesi", *Kutlu Doğum Haftası Sempozyumu (12-17 Ekim 1989) T. D. V Ankara*, 1990, ss. 163-170.
- CRAİN, William C., "Erikson'un Evreler Kuramı", Çev. Ali Dönmez, *Ergenlik Psikolojisi (içinde)*, Der. B. Onur, Hacettepe Taş Kitapçılık, Ankara, 1987.
- CULBERTSON, J. L., Newman, J. E., Wills, D. J., "Childhood and Adolescent Psychological Development", *Pediatr Clin North Am*, 50, 2003, ss. 741-764.
- CÜCEOĞLU, Doğan, *İnsan ve Davranışı*, Remzi Kitabevi, 4. bs., İstanbul, 1993
- _____, *Yeniden İnsan İnsana*, 19. bs., Remzi Kitabevi, İstanbul, 1998.
- _____, *İçimizdeki Biz*, 19. bs., Sistem Yay., İstanbul, 1998.
- _____, *Savaşçı*, 2. bs., Sistem Yay., İstanbul, 2000.

- ÇELİK, Asiye, "SSK Ankara Hastanesi Çocuk Psikiyatri Servisine Başvuran 9-14 Yaş Arasındaki Çocukların Benlik Kavramlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi" *Kriz Dergisi* 2(1), trhsz, ss. 240-246.
- ÇELİK, C., Şehirleşme ve Din, Çizgi Kitabevi, Konya, 2002.
- ÇETİN, H. NURCAN, "Gençlerde Obezite İle Davranış Sorunları, Benlik Saygısı, Depresyon Düzeyi, Yeme Tutunları ve Anne-Çocuk Arasındaki İlişkinin İrdelenmesi", E. Ü. Tıp Fakültesi Çocuk Psikiyatrisi Anabilim Dalı (Yayınlanmamış Uzm. Tezi) İzmir, 2001.
- ÇUHADAROĞLU, Füsün, Adölesanlarda Benlik Saygısı (Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi), H. Ü., Tıp Fakültesi Psikiyatri Ana Bilim Dalı, Ankara, 1986.
- DENİZ, M. Engin, "Üniversite Öğrencilerinin Karar Vermede Özsaygı, Karar Verme Stilleri ve Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma", *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, sy. 15, 2004, ss. 23-35.
- DONAHUE, M. J. & Benson, P. L., "Religion and the Well-Being of Adolescents", *Journal of Social Issues*, 51 (2), 1995, pp. 145-160.
- DUHM, Dieter, Kapitalizmde Korku, Çev. Sargut Şölcün, Ayraç Yay., Ankara, 1996.
- DURMUŞ, Birsen, Yıldız, Hüseyin, Erdem, Ramazan, Pirinçci, Edibe, "Adölesanların Benlik Saygısı ve Öfke Aktarımında Aile Yapısının Rolü", (file: //A: \ADÖLESANLARIN BENLİK SAYGISI VE ÖFKE. htm) ss. 1-9.
- EĞRİLMEZ, A., "Freud ve Narsisizm", *Ege Psikiyatri Sürekli Yayınları*, C. 1, sy. 3, 1996, ss. 353-360.
- EKŞİ, Halil, "Din Eğitimi, Gençlik ve Kişilik" 'Gençlik, Din ve Değerler Psikolojisi (içinde) Der. H. Hökelekli, Ankara Okulu Yay., Ankara- 2002, ss. 153-183.
- EL- EHVANY- Ahmed Foad, "Ruh Konusu Üzerine Bir Makale", Çev. Vahdettin Başçı, Ruhattin Yazıoğlu, A. Ü. İ. F. D., sy. 12, Erzurum, 1995, s. 228.
- ELLİSON, C. G., "Are Religious People Nice People? Evidence from The National Survey of Black Americans, *Social Forces* 71(2), 1992, pp. 411-430.
- _____, "Religious Involvement and Self-Perception Among Black Americans" *Social Forces* 71(4), 1993, pp. 1027-1055.
- ENGEL, Beverly, *Kimliksiz Kadınlar*, Çev. Deniz Atlas, Phoenix Yayınevi, Ankara, 2000.
- EPSTEİN, S., "The Self-Concept Revisited or A Theory of A Theory", *American Psychologist*, 28, 1973, pp. 404-416.
- ERDEN, M. & Akman, Y., *Eğitim Psikolojisi: Gelişim-Öğrenme-Öğretme*, 6. bs, Arkadaş Yay., Ankara, 1998.
- ERDOĞDU, M. Yüksel, "Ana- Baba tutumları ile Öğretmen Davranışlarının Çocuklarda Öğrenilmişlik Çaresizlik Düzeyi ile İlişkileri", *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 13(3), 2006, ss. 98-105.
- ERİKSON, E. H., *İnsanın Sekiz Çağı*, Çev. Bedirhan T. Üstün, Vedat Şar, Sevinç Matbaası, Ankara, 1984.

- ERMAN, K. A., Şahan, A., Can, S., "Sporcu Bayan ve Erkeklerin Benlik Saygısı Düzeylerinin Karşılaştırılması", (<http://www.bilalcoban.com/index.php?id=dokuman&islem=oku&yer=2&kat=14&no=...>), ss. 1-6.
- ERSANLI, Kurtman, Benliğin Gelişimi ve Görevleri, 2. bs., Biz Ajans Yay., Samsun, 1996.
- ERSAN, Erdal, Doğan, Orhan, "Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinde Benlik Saygısının Sosyo-Demografik Özelliklerle İlişkisi", 7. Spor Bilimleri Kongresi (<http://85.12.34.112/~bill23/index.php?id=dokuman&İslam=oku&yer=2&kat=14&no=8>).
- EŞER, Hatice, Üniversite Öğrencilerinde Dini İnanç ve Benlik saygısı ilişkisi, U. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Bursa, 2005.
- _____, "Üniversite Öğrencilerinde Dini İnanç ve Benlik saygısı ilişkisi", Din, Gençlik ve Değerler Psikolojisi (içinde), Ed. H. Hölekli, 2. bs., DEM Yay., İstanbul, 2006, ss. 491-528.
- EWING, K. P., "The Illusion of Wholeness: Culture Self and The Experience of Inconsistency" *Ethos*, 18, 1990.
- EYSENCK, H. J. & Wilson, G., Kişiliğinizi Tanıyın, Çev. E. Erduran, 3. bs., Remzi Kitabevi, İstanbul, 1998.
- FAZLUR RAHMAN, Ana Konularıyla Kur'an, Çev. Alpaslan Açıkgenç, 6. bs., Ankara Okulu Yay., Ankara 2000.
- FIRAT, Erdoğan, Üniversite Öğrencilerinde Allah İnancı ve din Duygusu (Yayınlanmamış Doktora Tezi) A. Ü. İlahiyat Fakültesi, Ankara, 1977.
- FLAHERTY, J. A., Richman, J. A., "Effects of Childhood Relationships on the Adult's Capacity to form Social Supports", *The American Journal of Psychiatry*, 143 (7), 1986, pp. 851-855.
- FLEMING, James S., Courtney, Barbara E., "Dimensionality of self-Esteem: II Hierarchical Facet Model For Revised Measurement Scales", *Journal of Personality and Social Psychology*, Volume. 46, Number. 2, Published Monthly by the American Psychological Association, 1984, pp. 404-421.
- FORDHAM, F., Jung Psikolojisi, Çev. A. Yalçiner, Say Dağıtım, İstanbul, 1996.
- FRANKL, Victor, İnsanın Anlam Arayışı, Çev. Selçuk Budak, 4. bs., Öteki Yayınevi., Ankara 1995.
- FRENCH, A. P., "Parenthood", *Comprehensive Textbook of Psychiatry* (içinde), (Eds.) H. I. Kaplan and B. J. Sadock, Williams and Wilkins, 1985, pp. 1832-1836
- FREUD, Sigmund, Psikanaliz Nedir ve Beş Konferans, Çev. Kamuran Şipal, İstanbul, 1975.
- _____, On Narcissism, Standart Edition, Hogarth Press, Vol. XIV, London, 1959
- FROMM, Erich, Özgürlükten Kaçış, Çev. Selçuk Budak, 3. bs., Öteki Yayınevi, Ankara, 1995.

- _____, Sevme Sanatı, Çev. Nermin Tunç, Kibeley Yay., İstanbul, 1996.
- _____, Sevgi ve Şiddetin Kaynağı, Çev. Selçuk Budak, 3. bs. Öteki Yayınevi, Ankara, 1995.
- _____, Erdem ve Mutluluk, Çev. Ayda Yörükhan, 3. bs., Türkiye İş Bankası Kültür Yay., Basım Yeri Yok, 1995.
- _____, Psikanaliz ve Din, Çev. Aydın Arıtan, 3. bs., Aydın Arıtan, İstanbul, 1993.
- GANNA, K. and Others, "Positive Illusions and Mental and Physical Health in Later Life", *Aging Mental Health*, 8(1), 2004, pp. 58-64.
- GANDER, M. J. & GARDNER, H. W., Çocuk ve Ergen Gelişimi, 4. bs. (Yayıma Haz. B. Onur), İmge Kitabevi, Ankara, 2001.
- GARDNER, P. and Oei, T. P. S., "Depression and Self-Esteem", *Journal of Clinical Psychology*, Vol. 37, No: 1, 1981, pp. 128-135.
- GARTNER, J., "Religious Commitment Mental Health and Prosocial Behavior: A Review of the Empirical Literature", in *Religion and the Clinical Practice of Psychology*, Ed. E. P. Shafranske, Washington: American Psychological Association, 1996, pp. 187-214.
- GAZZALİ, İhya-i Ulum'id-Din, Çev. Ali Arslan, C. IV, Arslan Yay., İstanbul, 1993.
- GEÇTAN, Engin, Psikanaliz ve Sonrası, 4. bs., Remzi Kitabevi, Ankara, 1990.
- _____, İnsan Olmak, 18. bs., Remzi Kitabevi, İstanbul, 1997.
- GİBLİN, Les, İnsan İlişkilerinde Kendine Güven ve Güç Elde Etmenin Yolları, Çev. İdil Güpçüoğlu, 6bs., Sistem Yay., İstanbul, 1999.
- GİLBERTS, R., "The Evaluation of Self-Esteem", *Family and Community Health* 6(2), 1983, pp. 24-49.
- GİRLİ, Alev, Yurdakul, Arzu, Sarısay, Murat, Özkes, Mustafa, "Zihinsel Engelli ve Otistik Çocukların Ebeveynlerine Yönelik Grup Danışmanlığının Depresyon, Benlik Saygısı ve Tutumları Üzerine Etkisi", 10. Ulusal Psikoloji Kongresi, İzmir, 1998 ss. 1-12.
- GLOCK, C. Y. and Stark, R., *Religion and Society in Tension*, Chicago, 1965.
- GÖÇEN, Gülüşan, "Dini İnanç ve İbadetin Kendini Gerçekleştirme İle İlişkisi", *Gençlik, Din ve Değerler Psikolojisi (içinde)*, Der. H. Hökelekli, İlaveli 2. bs., Dem Yay., İstanbul 2006, ss. 559-612.
- GUILLAUME, Paule, Psikoloji, Çev. Refia Şemin, İ. Ü. E. F. Yay., İstanbul 1970.
- GÜÇRAY, Sonay, "Çocuk Yuvasında ve Ailesinin Yanında Kalan 9-10-11 Yaş Çocuklarının Özsaygı Gelişimini Etkileyen Bazı faktörler", *Ç. Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, C. 1 sy. 1, 1991, ss. 66-84.
- GÜNAY, Ü., *Erzurum ve Köylerinde Dini Hayat*, Erzurum Kitaplığı, Erzurum, 1999.
- _____, "Modern Sanayi Toplumlarında Din I", *E. Ü. İ. F. D.*, 3, Kayseri, 1986, ss. 51-52.
- _____, "Modern Sanayi Toplumlarında Din II", *E. Ü. İ. F. D.*, 4, Kayseri, 1987, ss. 29-58.
- GÜNGÖR, Derya, "Benlik Karmaşıklığı", *Türk Psikoloji Yazıları*, Türk Psikologlar Derneği Yay., C. 1, sy. 1, Haziran-1998, ss. 81-92.

- GÜRSES, İbrahim, "Dindarlık İle İlgili Tutumlar ve Otoriteryen Kişilik İlişkisi", *Gençlik, Din ve Değerler Psikolojisi (içinde)*, Ed. Hayati Hökekleli, Ankara Okulu Yay. Ankara, 2002, ss. 71-118.
- GÜRSOY, Figen, Aral, Neriman, Bıçakçı Yıldız, Müdriye", *Yetiştirme Yurdunda Kalan ve Kalmayan Ergenlerin Benlik Tasarım Düzeylerinin İncelenmesi*", *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, sy. 21., 2005, ss. 24-34.
- GÜRÜN, O. A., *Psikoloji Sözlüğü*, İnkılap Kitabevi, İstanbul, trhsz
- GÜVEN, Aytül, "Farklı Öğretim Programı İzleyen Öğrencilerde Algılanan Ana-Baba Öğretmen Tutumlarının Benlik Kavramına Etkisi", VIII. Ulusal Psikoloji Kongresi Bilimsel Çalışmaları, İzmir, 21-23 Eylül, 2004.
- HAKTANIR, G., Baran, G., "Gençlerin Benlik saygısı Düzeyleri ile Anne-Baba Tutumlarını Algılamalarının İncelenmesi" *Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı Dergisi*, 5(3), 1998, ss. 134-141.
- HALLAHMİ, Benjamin Beit ve Argyle, Michael, "Dindarlığın Etkileri (I)", Çev. Adem Şahin, S.Ü.İ.F.D., sy. 10, Konya, 2000, ss. 453-477.
- HAMACHEK, D. E., "Ergen Benliğinin Psikolojisi ve Gelişimi", *Ergenliği Anlamak*, (Eds.) J. F. Adams (Yayına Haz.: Bekir Onur, Çev. Ö. H. Ersever), İmge Kitabevi, Ankara, 1995.
- HARTMANN, Heinz, Ben Psikolojisi ve Uyum Sorunu, Çev. Banu Büyükkal, Metis Yay., İstanbul, 2004.
- HAUSER, S. T., "The Content and Structure of Adolescent Self Images", *Archives of General Psychiatry*, Vol. 33, 1976, pp. 27-32.
- HAYTA, Akif, "İbadetler ve Ruh Sağlığı", *Gençlik, Din ve Değerler Psikolojisi (içinde)*, Der. Hayati Hökekleli, Ankara Okulu Yay., Ankara, 2002, ss. 117-153
- _____, *Psiko-Sosyal Uyum ve Dini Pratikler (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, U. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa, 1993.
- HEBEİSEN, A. A. N., "A Multidimensional Construct of Self-Esteem", *Journal of Educational Psychology*, Vol: 68, No: 5, 1976.
- HİRSCH, B. J., Rapkin, B. D., "The Transition to Junior High School: A Longitudinal Study of Self-Esteem, Psychological Symptomatology, School Life and Social Support", *Child Development*, 58, 1987, pp. 1235-1243.
- HOLM, N. G., *Din Psikolojisine Giriş*, Çev. A. Bahadır, İnsan yay., İstanbul 2004.
- HORNEY, Karen, *Nevrozlar ve İnsan Gelişimi: Öz Gerçekleştirme Kavgası*, 2. bs., Öteki Yayınevi, Ankara, 1993.
- _____, *Çağımızın Tedirgin İnsanı*, Çev. Ayda Yörükkan, Tur Yay., İstanbul, 1980.
- _____, *Çağımızın Nevrotik Kişiliği*, Çev. Selçuk Budak, Öteki Yayınevi Ankara, 1995.
- HÖKEKLELİ, Hayati, *Din Psikolojisi*, TDV. Yay., Ankara, 1993.
- _____, "Dini Kişiliğin Kuruluşunda İradenin Rolü", *Diyanet Dergisi*, C. XXI, sy. 20, Nisan-Mayıs-Haziran, 1985, ss. 16-29.
- _____, "Gabya İmanın Psiko-Sosyal Sonuçları", *Kur'an ve Tefsir Araştırmaları-V (içinde)*, Ensar Neşriyat, İstanbul, 2003.

- _____, "Gençlik ve Din", Gençlik, Din ve Değerler Psikolojisi (içinde) Der. H. Hökeleleki, Ankara Okulu Yay., Ankara, 2002.
- _____, "Ergenlik Çağı Davranışlarına Din Eğitiminin Etkisi", U. Ü. İ. F. D., I, 1986, ss. 35-51.
- _____, Ölümle İlgili Tutumların Dini Davranışla İlişkisi Üzerine Bir Araştırma, II, U. Ü. İ. F. D., IV. Yıl. 4, Bursa, 1992, ss. 57-98.
- _____, "Gençlik ve Din İhtiyacı" Milli Kültür Dergisi, sy. 50, Ankara, 1985, ss. 87-89.
- _____, "Fıtrat", T. D. V. İslam Ansiklopedisi, C. XIII, İstanbul, 1996.
- HÜLÜR, H&Kalender, A., Sosyo-Politik Tutumlar ve Din, Konya Araştırması, Çizgi Yay., Konya, 2003.
- İKBAL, Muhammed, Câvidname, Çev. Annemarie Schimmel, İstanbul, 1989.
- _____, Esrâr-ı Hodi, Çev. A. N. Tarlan, İstanbul, 1964.
- _____, Yolcu, Çev. Ali Nihat Tarlan, Eser Matbaası, İstanbul, 1976.
- İMAM BUHARÎ, Sahih-i Buharî Muhtasarı, Polen Yay., İstanbul, 2008.
- İNANÇ, Banu, "Türk Gençlerinin Öz İmaj Örüntüsünde Cinsiyetin ve Okuldaki Öğrencilerin Sosyo-Ekonomik Düzeylerinin Etkisi", Ç. Ü. E. F. D., C. 1, sy. 2 1988, ss. 71-84.
- İŞCAN, Ömer Faruk, "Yönetmelik Değerler ve Örgütsel Siyasetin Ahlakiliği", A. Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, C. 19, sy. 1, Erzurum, 2005, ss. 307-324.
- İZUTSU, Toshihiko, Kur'an'da Dini ve Ahlaki Kavramlar, 3. bs., Pınar Yay., İstanbul, 1997.
- JACOBSON, Edith, Kendilik ve Nesne Dünyası, Çev. Selim Yazgan, Metis Yay., İstanbul, 2003.
- JAMES, William, The Principles of Psychology, Cambridge, 1981.
- JARVİS, G. E., Kirmayer, L. J., Weinfeld, M. & Lasry, J. C., Religious Practice and Psychological Distress The Importance of Gender, Ethnicity and İmmigrant Sta Status, Transcultural Psychiatry, 42(4) 2005, pp. 657-675.
- JENSEN, M. D., BOBAK, I. M., "Nurse - Client Relationships", Maternity and Gynecologic Care, Third Edition, St. Louis-Toronto: The C. V. Mosby Comp., 1985.
- JENSEN, L. C. Jensen, J. &Wiederhold, T., "Religiosity, Denomination and Mental Health Among Young Men and Women", Psychological Reports 72 (3-2), 1993, pp. 1157-1158.
- JERSİLD, A. T., Çocuk Psikolojisi, Çev. Gülseren Günçe, A. Ü. E. F. Yay., Ankara, 1974.
- JOHNSON, A. H., Whitehead's Philosophy of Civilication, New York, 1962.
- JOHNSON, Paul, Psychology of Religion, Newyork, 1975.
- JONES, Susan, "Self and Interpersonal Evaluations: Esteem Theories versus Consistency Theories", Psychological Bulletin, Vol. 79, No. 3, 1973, pp. 185-189.
- _____, Francis, Leslie J., "Religiosity and Self-Esteem During Childhood and Adolescence" in Research in Religious Education, Ed. Francis, Leslie J. et. al, Smyth & Helwys Publishers, Georgia / USA: 1996.

- JUNG, Carl Gustav, *Din ve Psikoloji*, Çev. Cengiz Şişman, İnsan Yay., İstanbul, 1993.
- JUSSİM, L., "Self-fulfilling Prophecies: A Theoretical and Integrative Review", *Psychological Review*, 93, 1986, pp. 429-445.
- KAĞITÇIBAŞI, Ç., *Sosyal Değişmenin Psikolojik Boyutları: İzmir Lise Öğrencileri Üzerinde Bir İnceleme*, Sosyal Bilimler Derneği Yay. Ankara, 1972.
- KAHLE, L. R., "Low Adolescent Self-Esteem Leads to Multiple Interpersonal Problems; *Journal of Personality and Social Psychology*, Vol. 39, No. 3, 1980, pp. 496-502.
- KAHRİMAN, İ., "Karadeniz Teknik Üniversitesi Trabzon Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Benlik Saygıları ve Atılganlık Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi", *C. Ü. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 9(1), 2005, ss. 24-32.
- KAPCI, Emine Gül, "İlköğretim Öğrencilerin Zorbalığa Maruz Kalma Türünün ve Sıklığının Depresyon, Kaygı ve Benlik Saygısıyla İlişkisi", *A. Ü. E. B. F. Dergisi*, C. 37, sy. 1 2004, ss1-13.
- KARACA, F., *Ölüm Psikolojisi*, Beyan Yay., İstanbul, 2000.
- KARADAĞLI, Aycan, "Sağlık Meslek Lisesi Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Benlik Saygısı Düzeylerinin İncelenmesi", *E. Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora Tezi)*, İzmir, 1991.
- KARAER, Ş., Kuğu, N., Doğan, O., Akyüz, G., "Sivas İl Merkezinde Alkol Kötüye Kullanımı ve Bağımlılığı Olanlarda Kişilik bozuklukları, Benlik Saygısı ve Aile işlevleri", *Psikiyatri Psikoloji Psikofarmakoloji (3P) Dergisi*, 12(1), 2004, ss. 11- 21.
- KARAKAYA, Işık, Coşkun, Ayşen, Ağaoğlu, Belma, "Yüzücülerin Depresyon, Benlik Saygısı ve Kaygı Düzeylerinin Değerlendirilmesi", *Anatolian Journal of Psychiatry*, 2006, 7, ss. 162-166.
- KASATURA, İlkay, *Kişilik ve Özgüven*, Evrim Yay. İstanbul, 1998.
- KASHANİ, J. H., Beck, N. C., Hooper, E. W., "Psychiatric Disorders in a Community Sample of Adolescents", *The American Journal of Psychiatry*, C. 144, sy. 5, 1987, ss. 584-589.
- _____, Orvaschel, H., "Anxiety Disorders in Mid-Adolescence" *The American Journal of Psychiatry*, 145(8), 1988, pp. 960-964.
- KAWASH, G. F., "A Structural Analysis of Self-Esteem from Preadolescence Through Young Adulthood: Anxiety and Extroversion as Agents in the Development of Self-Esteem", *Journal of Clinical Psychology*, Vol. 38, No. 2, 1982, pp. 301-310.
- KAYA, Mevlüt, "Ondokuz Mayıs Üniversitesi Öğrencilerinin Benlik Tasarımları Düzeyleri", (Yayınlanmamış Yük. Lisans Tezi.), O. M. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun, 1998.
- _____, "Ailede Anne – Baba Tutumlarının Çocuğun Kişilik ve Benlik Gelişimindeki Rolü", *O. M. Ü. İ. F. D.*, sy. 9, Samsun, 1997, ss. 193-203.
- _____, *Din Eğitiminde İletişim ve Dini Tutum*, Etüt, Yay, Samsun, 1998.

- KAYIKLIK, Hasan, Dini Yaşayış Biçimleri: Psikolojik Temelleri Açısından Bir Değerlendirme, D. E. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İzmir, 2000.
- _____, Orta Yaş ve Yaşlılıkta Dinsel Eğilimler, Baki Kitabevi, Adana, 2003.
- KENDLER ve Arkd., "Dimensions of Religiosity and Their Relationship to Lifetime Psychiatric and Substance Use Disorders", *American Journal of Psychiatry* 160 (3), 2003, pp. 496-503, (<http://ajp.psychiatryonline.org/cgi/content/full/160/3/496>)
- KENDLER, K. S., Gardner, C. O. & Prescott, C. A., Clarifying the Relationship Between Religiosity and Psychiatric Illness: The Impact of Covariates and The Specificity of Buffering Effects, *Twin Research* 2(2), 1999, pp. 137-144.
- KERSCHEINSTEINER, G., Karakter Kavramı ve Terbiyesi, Çev. H. Fikret Kanad, M. E. Basımevi, Ankara, 1997.
- KIERKEGAARD, Sören, Ölümçül Hastalık: Umutsuzluk, Çev. M. Mukadder Yakupoğlu Ayrıntı Yay., İstanbul, 1997.
- KILIÇ Sadık, "İnsan ve Varlık Yolunda 'Benlik' İnşası", *Benliğin İnşası* (içinde) Der. Sadık Kılıç, İnsan Yay., İstanbul, 2000.
- KIMTER, Nurten, "Dini İnanç, İbadet ve Duanın Umutsuzlukla İlişkisi Üzerine", *Gençlik, Din ve Değerler Psikolojisi* (içinde), Ed. H. Hökelekli, Ankara Okulu Yay., Ankara, 2002, ss. 183-208.
- KISA, Cihat, Carl Gustav Jung'ta Din ve Bireyleşme Süreci, İzmir İlahiyat Vakfı Yay., İzmir, 2005.
- KOÇ, Bozkurt, "Kişilik ve Din", *Tabula Rasa*, Sy. 4, Yıl. 2, Ocak-Nisan 2002.
- KOÇ, Mustafa, Ergenlik Döneminde Dua ve İbadet Psikolojisinin Ruh Sağlığı Üzerindeki Etkileri (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), U. Ü. Sos: Bil., Enst., Bursa, 2002.
- _____, "Dindarlık İle Benlik Saygısı Arasındaki İlişki: Yetişkinler Üzerine Ampirik Bir Araştırma", *U. Ü. İ. F. D.*, C. 18, sy. 1, 2009, ss. 473-493.
- KOHUT, H., "The Disorders of The Self and Their Treatment", *International Journal of Psychoanalysis*, Vol. 59, No: 4, 1978, pp. 413-425.
- _____, *The Analysis of the Self*, International University Press, 1983.
- _____, *Kendiliğin Yeniden Yapılanması*, Çev. Oğuz Cebeci, Metis Yay., İstanbul, 2006.
- KORLAELÇİ, Murtaza, "İnsan Benliği", *Felsefe Dünyası*, Türk Felsefe Derneği Yay., sy. 15, Ankara, 1995.
- KOYTAK, Necla, "Duygu Okulu Olarak Aile", *Diyanet Dergisi*, sy. 165, Eylül-2004, ss. 18-22.
- KÖKTAŞ, M. Emin, *Türkiye'de Dini Hayat: İzmir Örneği*, İşaret Yay., İstanbul, 1993.
- KÖKNEL, Özcan, *Kimliği Arayan Gençliğimiz*, Altın Kitaplar Yay., İstanbul, 2001.
- _____, *Kaygıdan Mutluluğa Kişilik*, 15. bs., Altın Kitaplar Yay., İstanbul, 1999.
- _____, *İnsanı Anlamak*, 6. bs., Altın Kitaplar Yay., İstanbul, 1997.
- KÖSE, Ali, *Freud ve Din*, 2. bs., İz Yayıncılık, İstanbul, 2005.
- _____, "İman", *İslam Ansiklopedisi*, C. XXII, TDV. Yay., İstanbul, 2000.

- KÖTEHNE, Gülsu, *Religious, Orientation and Personality* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1999.
- KRAUSE, Neal, "Assessing The Relationships Among Prayer Expectancies, Race and Self-Esteem in Late Life", *Journal for The Scientific Study of Religion*, Vol. 43, No. 3, 2004.
- KUGLE, C. L., Clements, R. O., Powell, P. M., "Level and Stability of Self-Esteem in Relation to Relation to Academic Behavior of Second Graders", *Journal of Personality and Social Psychology*, 44(1), 1983, pp. 201-207.
- KULA, M. Naci, *Kimlik ve Din, Ayışığı Kitapları*, İstanbul, 2001.
- _____, *Deprem ve Dini Başa Çıkma*, G. Ü., Çorum İlahiyat Fakültesi Dergisi, sy. 1, 2002.
- _____, *Bedensel Engellilik ve Dini Başa Çıkma*, Dem Yay., İstanbul, 2005.
- _____, "Gençlik Döneminde Kimlik ve Din", *Gençlik Din ve Değerler Psikolojisi* (içinde), Ed. H. Hökelekli, 2. bs., DEM Yay., İstanbul, 2006, ss 31-70.
- KULAKSIZOĞLU, Adnan, *Ergenlik Psikolojisi*, 3. bs., Remzi Kitabevi, İstanbul, 2000.
- KUŞAT, A., "Ergenlerde Allah Tasavvuru", *Dindarlığın Sosyo-Psikolojisi* (İçinde), Ed. Ü. Günay, C. Çelik, Karahan Yay. Adana, 2006, ss. 113-156.
- KÜÇÜKCAN, T& Köse, A., *Doğal Afetler ve Din: Marmara Depremi Üzerine Psiko- Sosyolojik Bir İnceleme*, İSAM Yay., İstanbul, 2000.
- LEUNG, J. J. and Sand, C. M., "Self-Esteem and Emotional Maturity in College Students", *Journal of College Students Personnel*, 22, 1981, pp. 291-299.
- LONG, O. V., "Relationship of Masculinity to Self – Esteem and Self- Acceptance in Famele Professionals, College Students, Client And Victims of Domestic Violence", *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 54, 3, 1986, pp. 323-327.
- L. MUNN, Norman, *Psikoloji, İnsan İntibakının Esasları*, Çev. Nahit Tendar, 3. bs., C. II, M. E. Basımevi, İstanbul, 1968.
- MACK, Mary Lynne, *The Relationship Between Images of God, Self – Esteem and Spritual Well – Being: A Study of Roman Catholic Women*, Unpublished Doc toral Dissertation, Boston University, 2003.
- MADDUX, J. E. Roberts, M. C, Sledden, E. A, Wright, L., "Developmental Issues in Child Health Psychology", *American Psychologist*, 1986, 41, pp. 25-34.
- MALLEY, P. M., Bachman, J. G., "Self-Esteem; Change and Stability Between Ages 13 and 23", *Developmental Psuchology*, 19(2), 1983, pp, 257-268.
- MALTBY, J & Day, L., *Depressive Symptoms and Religious Orientation: Examining The Relationship, Between Religiosity and Depression Within The Context of Other Correlates of Depression, Personality and İndividual Differences*, 28(2), 2000, pp. 383-393.
- _____ & Day, L., "Religious Orientation, Religious Coping and Appraisals of Stress: Assessing Cognitive Factors in the Relationship Between Religiosity and Psychological Well-Being", *Personality and Individual Differences*, 34(7), 2003, pp. 1209-1224.

- MARKUS, H., "Self – Schemata and Processing Information About the Self", *Journal of Personality and Social Psychology*, 35, 1977.
- MARRON, A. J. and Kayson, A. W., "Effect of Living Status Gender And Year in College on College Students, Self - Esteem And Life Change Experiences", *Psychological Report*, 55, 1984, pp. 811-814.
- MASLOW, A. H., *Motivation and Personality*, Harper & Row Publisher, New-york, 1954.
- MAŞRABACI, Tülay, "Hacettepe Üniversitesi: Birinci Sınıf Öğrencilerinin Benlik Saygısı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi", A. Ü Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara, 1994.
- MEADOW, M. J and Kahoe, R. D., *Psychology of Religion: Religion in İndividual Lives*, Happer & Row Publishers, New York, 1984.
- MEHMEDOĞLU, A. Ulvi, "Gençlik, Değerler ve Din", *Küreselleşme, Ahlak ve Değerler (içinde)*, Ed. Y. Mehmedoğlu, A. U. Mehmedoğlu, Litera Yayıncılık, İstanbul, 2006, ss. 251-319.
- _____, *Kişilik ve Din, Değerler Eğitim Merkezi Yay., İstanbul, 2004.*
- _____, *Dindarlarda ve Dindar olmayanlarda Kişilik Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma (Yayınlanmamış Doktora Tezi)*, M. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1999.
- MEHMEDOĞLU, Yurdagül, *Erişkin Bireyin Kendilik Bilinci ve Din Eğitimi, Rağbet Yay., İstanbul, 2001.*
- MELİCİ, A. Abdülaziz, "Dinde Psikolojik Araştırmanın Gelişimi", Çev. Selahattin Parlador, D. E. Ü. İ. F. D., C. II, İzmir, 1985.
- MEŞE, Gülgün, "Gruplar Arası İlişkiler ve Sosyal Kimlik", *Psikoloji Semineri* (2000), E. Ü. E. F., Yay., sy. 12, İzmir, 2001, ss. 89-95.
- MİLLER, A. S. & Hoffman, J. P., "Risk and Religion; An Explanation of Gender Differences in Religiosity, *Journal for the Scientific Study of Religion*, 34 (1), 1995, pp. 63-75.
- MİLEVSKY, A. & Levitt, M. J., *İntrinsic and Extrinsic Religiosity in Preadolescence and Adolescence: Effect on Psychological Adjustment, Mental Health, Religion And Culture* 7 (4), 2004, pp. 307-321.
- MORRISON, T. Alt, S., "Self-Esteem and Self – Estimates of Academic Performance", *Journal of Consulting Psychology*, 41(3), 1973, pp. 412-415.
- _____, and Thomas, M. D., "Self Esteem and Clasroom Participation", *The Journal of Educational Research*, 68, 1975, pp. 374-377.
- MUSS, Rolf E., "Ergenlik Psikolojisinde Akımlar", Çev. Meral Çileli, *Ergenlik Psikolojisi (İçinde)*, Der. B. Onur, Hacettepe – Taş Kitapçılık, Ankara, 1987.
- NORRIS, J., Connel, M. K., "Self-Esteem Disturbance", *Nursing Clinics of North America*, 20 (4), 1985, pp. 745-761.
- OĞUZ YAKTIL, Güresel, "Bir Güzellik Miti Olarak İncelik ve Kadınlarla İlgili Beden İmgesinin Televizyonda Sunumu", *Selçuk İletişim Dergisi*, C. 4, sy. 1, 2005, ss. 31-37.
- ONAY, A., *Dindarlık, Etkileşim ve Değişim*, Dem Yay., İstanbul, 2004.

- ORBAY, Sema, Psikiyatri Kliniğine Başvuran Çocuk ve Ergenlerde, Ana-Baba Tutumu, Benlik Kavramı ve Semptomlar Arasındaki İlişkinin Araştırılması, E. Ü. S. B. E. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir, 1996.
- ÖNER, Necla, Piers – Harris'in Çocuklarda Öz Kavramı Ölçeği El-Kitabı, Türk Psikologlar Derneği Yay., Ankara, 1994.
- _____, Le Compte, A., Süreksiz Durumluluk/Sürekli Kaygı Envanteri El-Kitabı, Boğaziçi Üniversitesi Yay., No: 33, B. Ü. Matbaası, İstanbul, 1983.
- _____, Türkiye'de Kullanılan Psikolojik Testlerden Örnekler, 2. bs., C. II, Boğaziçi Üniversitesi Yay., İstanbul, 2006.
- _____, "Kültürler Arası Ölçek Uyarlamasında Bir Yöntem Bilim Modeli", Psikoloji Dergisi, C. VI, sy. 21, 1987.
- ÖNER, U., "Benlik Gelişimine İlişkin Kuramlar", Ergenlik Psikolojisi (içinde) Der. B. Onur, Hacettepe T. A. Ş. Kitapçılık LTD. Şti., Ankara, 1985.
- ÖY, B., Yılmaz, N., Ekmekçi, A., İlgen, R. ve Çalık, S., "Sağlıklı ve Çocuk Ruh Sağlığı Kliniğine Başvuran Çocuklarda Depresyon ve Benlik Saygısı İlişkisi", Psikiyatri - Psikoloji Psikofarmakoloji (3P) Dergisi, 2(4), 1994, ss. 348-353.
- ÖZBAYDAR, Belma, Din ve Tanrı İnancının Gelişmesi Üzerine Bir Araştırma, Baha Matbaası, İstanbul, 1970.
- ÖZER, Kadir, Ben Değeri Tiryakiliği, 2. bs., Sistem Yay., İstanbul, 2000.
- ÖZMERT, Elif N., "Erken Çocukluk Gelişiminin Desteklenmesi –III: Aile", Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi, C. 49, sy 3, 2006, ss. 256 – 273.
- ÖZTÜRK, Mücahit ve Arkadaşları, "Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu'nda Metilfenidat ve Benlik Saygısı", Klinik Psikofarmakoloji Bülteni, C. 10, sy. 3, 2000, ss. 139-143.
- ÖZTÜRK, Yaşar, Kur'an ve Sünnete Göre Tasavvuf, Yeni Boyut Yay., 5. bs., İstanbul, 1993.
- PARGAMENT, Kenneth I., "Acı ve Tatlı: Dindarlığın Bedelleri ve Faydaları Üzerine Bir Değerlendirme", Çev. A. Ulvi Mehmedoğlu, Ç. Ü. İ. F. D., C. 5, sy, 1, 2005, ss. 279-313.
- _____, Koenig, H. G. ve Perez L., "The Many Methods of Religious Coping: Development and Initial Validation of the RCOPE", Journal of Clinical Psychology, 56(4), 2000, pp. 519-543.
- PAZARLI, Osman, Din Psikolojisi, 2. bs., Remzi Kitabevi, İstanbul, 1972.
- PEKER, Hüseyin, Din Psikolojisi, Sönmez Matbaa ve Yay., Samsun, 1993.
- PESA, J. A., "Psychosocial Differences Associated with Body Weight Among Female Adolescents", Journal of Adolescent Health, 26, 2000, pp. 330-337.
- PFEFFER, C. R., "Children's Reaction to Illness, Hospitalization and Surgery", Comprehensive Textbook of Psychiatry (içinde), Ed. H. I. Kaplan and B. J. Sadock, Williams and Wilkins, 1985, pp. 1836-1842.
- PIAGET, Jean, Çocukta Zihinsel Gelişim, Çev. Hüsen Portakal, Cem Yayınevi, İstanbul, 1999.

- PINAR, Rukiye, "Obezlerde Depresyon, Benlik Saygısı ve Beden İmajı: Karşılaştırmaları Bir Çalışma", C. Ü., Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi, 6(1), 2002, ss. 30-41.
- REBER, S. Arthur, Dictionary of Psychology, London, 1985.
- ROBSON, P. J., "Self-Esteem A psychiatric View", British Journal of Psychiatry, 153, 1988, pp. 6-15.
- ROSENBERG, Morris, Self-Concept Research: A Historical Overview, Social Forces, 68(1), 1989.
- _____, Conceiving the Self, Basic Books, New York, 1979.
- _____, Schooler, C., Schoenbach, C., Rosenberg, F., "Global Self-Esteem and Specific Self-Esteem: Different Concepts, Different Outcomes", Am Social Rev, 1995, 60, pp. 141-156.
- _____, Society and The Adolescent Self Image, Princeton University Press Princeton, 1965.
- _____, The Dissonat Religious Context and Emotional Disturbance, American Journal of Sociology, 68, 1962, pp. 1-10.
- SAİYİDAİN, K. G., İkbâl'im Eğitim Felsefesi, Çev. Necmettin Tozlu, Ankara Okulu Yay., Ankara, 2003.
- SALSMAN, John M., Carlson, Charles R., "Dini Yönelim Olgun İman ve Psikolojik Rahatsızlıklar, Negatif ve Pozitif İlişkiler", Çev. Ali Ayten, M. Ü. İ. F. D., sy. 26, İstanbul, 2006, ss. 119-131.
- SANFORD, Linda T. & Donavan, Mary E., Kadınlar ve Benlik saygısı, Çev. Semra Kunt, HYB Yayıncılık, Ankara, 1999.
- SAYAR, Kemal, "Benlik: O Yakın Soru, O Uzak Ülke", Bilge Adam Dergisi, sy. 1, 2003.
- _____, Sufi Psikolojisi, 2. bs., İnsan Yay., İstanbul, 2000.
- _____, "Kültürel Bakış Açısından Benlik ve Kişilik", Yeni Symposium, C. 42, sy. 2, 2003, ss 78-85.
- SAYDAM BAHÇIVAN, Reyhan, Gençöz, Tülin, "The Association of Family Function-ing, Parental Attitudes and Self-Esteem with the Adolescents Self Rated Behavioral Problems", Türk Psikoloji Dergisi, C. 20, sy. 55, 2005, ss. 75-77.
- SCHERLER, Hanna R., "Yaşam Evrimi ve Benlik Düzenleyici Nesnelere: Benlik Düzenleyici Nesne Kavramına Eleştirel Bir Bakış", Türk Psikoloji Dergisi C. 10, sy. 35, Aralık-1995, ss 25-39.
- SEBER, Gülten ve Satılmış, Güner, "Yetiştirme Yurdunda Yaşayan Ergenlerde Benlik Saygısı", Psikolojisi Dergisi, C. 7, sy. 23, 1989, ss. 68-73.
- SİLBER, A., "Mood Disorders, Psychodynamic Etiology", Comprehensive Textbook of Psychiatry, (içinde), Eds. H. I. Kaplan and B. J. Sadock, 5. bs., Williams & Wilkins Comp, Baltimore, 1989, pp. 888-892.
- SMART, Ninian, "Din ve İnsan Tecrübesi", Çev. Ali İhsan Yitik, D. E. Ü. İ. F. D., C. VII, İzmir, 1992.
- SMİTH, Christopher B., Weigert, Andrew J., Thomas, Darwin L., "Self-Esteem and Religiosity: An Analysis of Catholic Adolescents from Five Cultures" Journal for the Scientific Study of Religion, 18(1), 1979, pp. 51-60

- STAMATAKİS, K. A. and Others, Self-Esteem and Mortality: Prospective Evidence From A Population-based Study, *Ann Epidemiol*, 2004, 14(1), p. 58-65
- STARK, R. and Glock, C. Y., Dimensions of Religious Commitment, In: K. Robertson (Ed.), *Sociology of Religion*, Penguin, New York, 1969, pp. 253-261
- STİTS, J. A. & Owen, T. P., "School Activities and Work Effects on Adolescents' Self-Esteem' Adolescents, 27 (105), 1992, pp. 37-50.
- STONE, J. A., Goodwin, M. A., " A Workshop in Women's Psychology: Increasing Self-Esteem in Nursing Students", *Journal of Nursing Education*, 27(3), 1988, pp. 139-140.
- SUKAN, Meltem, Maner, Fulya, "Viteligo ve Kronik Ürtiker Hastalarında Kendilik Saygısı", *Türkiye'de Psikiyatri*, C. 8, sy. 2, 2006, ss. 93-97.
- SULLIVAN, H. S., *The Psychiatric Interview*, W. W Norton and Company, New York, 1954.
- ŞAHİN, Adem, "Ergenlerde Dindarlık-Benlik Saygısı İlişkisi", *S.Ü.İ.F.D.*, sy. 19, Konya, 2005, ss. 187-197.
- ŞAHİN, D., Güveç, G. B., "Ergenlerde Aile Algısı ve Benlik Algısı", *Türk Psikoloji Dergisi*, C. 11, sy. 38, 1996, ss. 22-32.
- ŞENTÜRK, Habil, "İbadetin Mahiyeti ve Şahsiyet Gelişimindeki Fonksiyonu", *Diyanet Dergisi*, sy. 2, C. XXI, Nisan-Mayıs-Haziran, 1985.
- TARHAN, Nevzat, *Kadın Psikolojisi*, Nesil Yay., İstanbul, 2005.
- TAYLOR, D. N, Pilar, J. D., "Self-Esteem, Anxiety, and Drug Use", *Psychol Rep*, 1992, pp. 896-898.
- TAYSİ, Ebru, "Benlik Saygısı: Arkadaşlardan ve Aileden Sağlanan Sosyal Destek, Üniversite Öğrencileri ile Yapılan Bir Çalışma", *A. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, Ankara, 2000.
- TOPALOĞLU, Bekir ve Karaman, Hayrettin, *Yeni Kamus*, Nesil Yay., İstanbul, 1989.
- TOPÇU, Sedat, "İslamiyet ve İnsan Psikolojisinin Boyutları", *Kutlu Doğum Haftası Sempozyumu*, T. D. V. Yayınları, Ankara, 1990.
- TORUCU, B. K., "13-14 Yaşındaki Gençlerin Sosyo-Ekonomik Düzeyi ve Ana-Baba Tutumlarındaki Farklılıkların Belirlenip, Benlik Saygısına Etkisinin Araştırılması", 1992 Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi Günleri Kongre Kitabı (İçinde), Saray Kitabevleri, İzmir, 1992, ss. 241-256.
- TUFAN, Beril, Yıldız, Süleyman, *Geri Dönüş Sürecinde İkinci Kuşak: Almanya'dan Dönen Öğrencilerin Benlik Saygıları ve Ruhsal Belirtileri*, Hacettepe Üniversitesi Yay. (B-36), Ankara, 1993.
- _____, "Yüksek Öğrenim Yapan Bir Grup Öğrencinin Benlik Saygılarının Dört Yıl Ara İle İzleme Çalışması", *H. Ü. Sosyal Hizmetler Yüksek Okulu Dergisi*, 7, 1, 2, 3, 1991, ss. 29-40.
- TÜRKBAY, Tümer, Özcan, Celale, Doruk, Ali, Uzun, Özcan, "Consequences of Identity Confusion on Adolescents' Psychiatric Symptoms and Self-Esteem", *Psychiatry in Türkiye*, Volume. 7, Number 3, 2005, pp. 92-97.

- TÜRKÇAPAR, M. Hakan, "Kendilik Psikolojisi ve Temel Kavramları", Türk Psikiyatri Dergisi, C. IV, Sy. 2, 1995.
- TÜRKÖZ, N., Erkmen, H., Seber, G., Tekin, D., "Anadolu Üniversitesi Sağlık Meslek Meslek Lisesi Öğrencilerinin Benlik Saygılarına İlişkin Bir Çalışma, XXV, Ulusal Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Kongresi Bilimsel Çalışmaları, Mersin, 15-21 Ekim 1989, ss. 313-314.
- UYANIK BALAT, Gülden, Akman, Berrin, "Farklı Sosyo-Ekonomik Düzeydeki Lise Öğrencilerinin Benlik Saygısı Düzeylerinin İncelenmesi", F. Ü: Sosyal Bilimler Dergisi, C. 14, sy. 2, Elazığ, 2004, ss. 175 – 183.
- UYYSAL, Veysel, Türkiye’de Dindarlık ve Kadın, Çamlıca Yay., İstanbul, 2003.
- _____, Din psikolojisi Açısından Dini Tutum, Davranış ve Şahsiyet Özellikleri, M. Ü. İ. F. V. Yay., İstanbul, 1996.
- _____, Psiko-Sosyal Açından Oruç, T. D. V. Yay, Ankara, 1994.
- _____, "İslamî Dindarlık Ölçeği Üzerine Bir Pilot Çalışma", İslami Araştırmalar, VIII, sy. 3-4, Ankara, 1995, ss. 263-271.
- _____, "Dini Hayat ve Şahsi Özellikler", Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi II, 1995, ss. 165-180.
- ÜSTÜN, Elif, "8-12 Yaşları Arasındaki Korunmaya Muhtaç Çocukların Benlik Algısı", Çocuk gelişimi ve Eğitimi Dergisi, C. 1, sy. 10-11, 2004.
- VOGEL, Alisa Lynn, The Effects of Religiosity on Depression and Self-Esteem in Adolescents, Unpublished Doctoral Dissertation Alliant International University, 2002.
- VOLTAN - ACAR, N., Yıldırım I & Ergene T., "Bireylerin Dindarlık Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından incelenmesi", H. Ü. E. F. D., 12, ss. 45-56.
- WALL, C., "Self Concept: An Element of Success in the Famele Library Manager", Journal of Library Administration, C. 6, sy. 4, pp. 53-65.
- WATSON, P. J., Morris, R. J., Hood, R. W., "Antireligious Humanistic Values, Guilt and Self-Esteem", Journal for The Scientific Study of Religion, Vol. 26, No. 4, 1987.
- WEİNER, M. F, "Other Psychodynamic Schools", Comprehensive Textbook of Psychiatry (içinde), Eds. H. I. Kaplan and Sadock, Williams and Wilkins, pp. 451-458.
- WEİSSMAN, M. M. and Body, J. H., "Affective Disorders: Epidemiology", Comprehensive Textbook of Psychiatry (içinde), Eds. H. I. Kaplan and B. J Sadock, Williams and Wilkins Comp, Baltimore, 1985, pp. 764-768.
- YAĞCI, Esed, "Sınıf İçi Demokratik Öğretimin Öğrenci Erişisi ve Akademik Benlik Kavramına Etkisi", H. Ü. E. F. Dergisi, sy. 13, 1997, ss. 171-179.
- YANBASTI, Gülgün, "Kız ve Erkek Üniversite Öğrencilerinin Kendi Ruh Sağlıklarını Değerlendirmeleri: Bir Karşılaştırma", E. Ü. Psikoloji- Seminer Dergisi, V. Ulusal Psikoloji Kongresi Özel Sayısı, 8, 1990, ss. 57-63.
- _____, Kişilik Kuramları, E. Ü. E. F. Yay., İzmir, 1990.
- YALÇIN, Şehabettin, "Kant'ta Transandantal Ben Bilinci", Felsefe Dünyası Dergisi, sy. 39, 2004.

- YAPAREL, Recep, *Yirmi-Kırk Yaşlar Arasında Kişilerde Dinî Hayat ile Psiko-Sosyal Uyum Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma* (Yayınlanmamış Doktora Tezi), A. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1987.
- YAPICI, Asım, "Fiziksel ve Sosyal Hadiselere Sebep Atfetmede Dinin Rolü", Ç. Ü. İ. F. D., 3(1), 2003, ss. 126-165.
- _____, *Din-Kimlik ve Ön Yargı: Biz ve Onlar*, Karahan Kitabevi, Adana, 2004.
- _____, Zengin, Z. S., "İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Dinin Etkisini Hissetme Düzeyleriyle Psiko-Sosyal Uyumları Arasındaki İlişki", Ç. Ü. İ. F. D., 3(2), 2003, ss. 65-127.
- _____, Kayıklık, H., "Ruh Sağlığı Bağlamında Dindarlığın Öz Saygı ve Kaygı ile İlişkisi: Çukurova Üniversitesi Örneği", Değerler Eğitimi Dergisi, 3(9), ss. 177-206.
- _____, *Ruh Sağlığı ve Din*, Karahan Kitabevi, Adana, 2007.
- _____, "Yeni Bir Dindarlık Ölçeği ve Üniversiteli Gençlerin Dinin Etkisini Hissetme Düzeyi", Ç. Ü. İ. F. D., 6(1), 2006, ss. 65-115.
- _____, Zengin, Z. S., "İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Değer Tercih Sıraları Üzerine Psikolojik Bir Araştırma, Ç. Ü. İlahiyat Fakültesi Örneği", Değerler Eğitim Dergisi: I (4), 2003, ss. 173-206.
- YARDLEY, Kiysia & Terry, Honess, *Self and Identity Psychological Perspectives* St. Edmundsbury Press, London, 1987.
- YAVUZ, H., *Ergenlik Çağında Gelişmeyi Etkileyen Güçler*, 3. bs., Boğaziçi Üniversitesi Yay., İstanbul, 1994.
- YAVUZER, Haluk, *Okul Çağı Çocuğu*, 4. bs., Remzi Kitabevi, İstanbul, 2000.
- _____, *Çocuk Psikolojisi*, 15. bs., Remzi Kitabevi, İstanbul, 1998.
- YEŞİLYAPRAK, B., "Üniversite Gençliğinin Psikolojik Sorunları", *Psikoloji Dergisi*, C. 5, sy. 20, 1986, ss. 80-83.
- YILDIZ, Murat, *Ölüm Kaygısı ve Dindarlık*, İzmir İlahiyat Vakfı Yay., İzmir, 2006.
- _____, "Benlik Kavramı ve Benliğin Gelişiminde Dinin Rolü", D. E. Ü. İ. F. D., sy. 23, İzmir, 2006, ss. 87-126.
- _____, "Dinsel Yönelim Biçimleri ve Bazı Demografik Değişkenler Açısından Üniversite Öğrencilerinin Benlik Tasarımları Üzerine Bir Araştırma", *Tabula rasa felsefe & teoloji*, sy. 17, 2006, ss. 81-102.
- _____ & Çapar, B., "Orta Öğretim Öğrencilerinde Benlik Saygısı İle Dindarlık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi", *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, 10(1), 2010, ss. 103-131.
- YÖRÜKOĞLU, Atalay, *Gençlik Çağı*, 10. bs., Özgür Yay., İstanbul, 1998.
- YÜKSEL, Galip, "Türkî Cumhuriyetleri Öğrencilerinin Utangaçlık Düzeylerini Etkileyen Faktörler: Gazi Üniversitesi Örneği", *Bilig/Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, sy. 35, 2005, ss. 151-172.
- YÜMNİ, Sezen, *Türk Toplumunun Laiklik Anlayışı*, İFAV Yay., İstanbul, 1999.